

GIẢI PHÁP NÂNG CAO Ý THỨC TỰ GIÁC TRONG HỌC TẬP, RÈN LUYỆN CHO HỌC VIÊN ĐÀO TẠO GIẢNG VIÊN KHXH&NV Ở HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ HIỆN NAY

Phạm Văn Ngân
Hệ 2, Học viện Chính trị

Tóm tắt: nâng cao ý thức tự giác (YTTG) trong học tập và rèn luyện cho học viên đào tạo giảng viên khoa học xã hội và nhân văn (KHXH&NV) ở Học viện Chính trị là yêu cầu tất yếu khách quan của hoạt động giáo dục - đào tạo; là một nội dung quan trọng nhằm hình thành, phát triển ý thức trách nhiệm trong tự học, tự rèn luyện của học viên; giúp học viên hoàn thành tốt các nội dung, chỉ tiêu học tập, rèn luyện theo mục tiêu, yêu cầu đào tạo và chuẩn đầu ra tại Học viện, đồng thời giúp phát triển về phẩm chất, năng lực, nhân cách của người giảng viên đáp ứng yêu cầu của công tác giáo dục và đào tạo ngày càng cao trong quân đội.

Từ khóa: học tập, học viên, ý thức, tự giác.

SOLUTIONS TO IMPROVE SELF-AWARENESS IN LEARNING AND TRAINING FOR STUDENTS TRAINING LECTURERS OF SOCIAL SCIENCES AND SCIENCES AT THE ACADEMY OF POLITICS TODAY

Pham Van Ngan
Political Academy

Abstract: Raising the sense of self-discipline in learning and training for students to train lecturers in social sciences and humanities at the Academy of Politics is an objective and inevitable requirement of education and training activities; is an important content to form and develop a sense of responsibility in self-study and self-training of students; helping students to successfully complete the contents, learning targets, training according to training requirements, and output standards at the Academy, and at the same time helping to develop the quality, capacity and personality of lecturers to meet the requirements of higher and higher education and training in the army.

Keywords: learning, students, awareness, self-discipline.

Nhận bài: 26/04/2025

Phản biện: 23/05/2025

Duyệt đăng: 28/05/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Những năm qua, việc xây dựng ý thức tự giác trong học tập và rèn luyện cho học viên đào tạo giảng viên KHXH&NV ở Học viện Chính trị đã được quan tâm tiến hành thường xuyên, ý thức tự giác trong học tập, rèn luyện của học viên cơ bản tốt. Đa số học viên nhận thức tốt mục tiêu, yêu cầu đào tạo; có động cơ, thái độ học tập và rèn luyện đúng đắn, chất lượng giáo dục - đào tạo ngày càng được nâng lên. Tuy nhiên, việc xây dựng ý thức tự giác trong học tập và rèn luyện cho học viên đào tạo giảng viên KHXH&NV ở Học viện Chính trị cũng còn những hạn chế, bất cập như: một số học viên phụ thuộc vào giảng viên và chương trình học, không chủ động tìm kiếm kiến thức bên ngoài. Điều này dẫn đến việc họ không phát triển được tư duy độc lập và sáng tạo; một số học viên nhận thức về mục tiêu, yêu cầu đào tạo còn mơ hồ, động cơ học tập và rèn luyện chưa rõ ràng, còn biểu hiện tư tưởng trông chờ ỷ lại, thiếu tích cực, tự giác và cố gắng vươn lên, dẫn đến kết quả học tập, rèn luyện hạn chế, ảnh hưởng đến kết quả hoàn thành nhiệm vụ của bản thân mỗi học viên và chất lượng giáo dục và đào tạo của Học viện.

Hiện nay, đất nước ta đang bước vào kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới và xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại đã và đang đặt ra những yêu cầu mới cao hơn. Vì vậy công tác giáo dục - đào tạo của Học viện cũng đang đặt ra những yêu cầu mới. Mặt khác, trước sự chống phá ngày càng quyết liệt của các thế lực thù địch với các thủ đoạn ngày càng tinh vi, xảo quyệt trên tất cả các lĩnh vực, cùng với đó là mặt trái của cơ chế thị trường và những ảnh hưởng tiêu cực trong quá trình hội nhập quốc tế hiện nay đang tác động ngày càng nhiều đến mọi mặt của đời sống xã hội, mọi đối tượng. Vì vậy, việc xây dựng ý thức tự giác trong học tập, rèn luyện cho học viên, góp phần nâng cao trình độ mọi mặt, không ngừng hoàn thiện bản thân, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới ngày càng trở nên quan trọng.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các tổ chức, lực lượng đối với nhiệm vụ xây dựng ý thức tự giác trong học tập, rèn luyện cho học viên

Đây là giải pháp quan trọng hàng đầu, có ý nghĩa rất quan trọng đối với việc xây dựng ý thức tự giác trong học tập và rèn luyện cho học viên đào tạo giảng viên KHXH&NV ở Học viện Chính trị. Nhận thức là cơ sở của hành động, công tác xây dựng YTTG trong học tập và rèn luyện cho học viên chỉ có thể đạt kết quả tốt khi các tổ chức, các lực lượng, mà trực tiếp là lãnh đạo chỉ huy Hệ, các lớp, đội ngũ giảng viên và học viên nhận thức đúng đắn về vai trò quan trọng của YTTG và công tác xây dựng YTTG cũng như có trách nhiệm cao đối với hoạt động này.

Thực tiễn xây dựng YTTG trong học tập và rèn luyện cho học viên cho thấy thời gian nào lãnh đạo, chỉ huy các cấp, cán bộ, giảng viên và học viên có nhận thức đúng đắn, trách nhiệm cao, thường xuyên quan tâm lãnh đạo chỉ đạo, tổ chức chặt chẽ, chu đáo thì chất lượng xây dựng YTTG trong học tập cho học viên được nâng lên, chất lượng thực hiện nhiệm vụ chính trị của đơn vị tốt hơn, số học viên đạt kết quả thấp trong học tập, vi phạm kỷ luật quân đội cũng ít hơn. Ngược lại, lúc nào lãnh đạo chỉ huy, cán bộ, giảng viên, học viên nhận thức không đúng, không đầy đủ tầm quan trọng của công tác xây dựng YTTG trong học tập và rèn luyện cho học viên, buông lỏng lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện thiếu chặt chẽ, chu đáo, thiếu gương mẫu, thiếu trách nhiệm với công tác xây dựng YTTG cho học viên thì kết quả học tập, giáo dục giảm sút, số học viên bị kết quả thấp, vi phạm quy định đơn vị và kỷ luật quân đội tăng lên, sự đoàn kết trong đơn vị không cao.

Từ những vấn đề trên cho thấy, để nâng cao chất lượng công tác xây dựng YTTG trong học tập và rèn luyện cho học viên đào tạo giảng viên KHXH&NV ở Học viện Chính trị trong thời gian tới trước hết và thường xuyên phải nâng cao nhận thức, trách nhiệm của lãnh đạo chỉ huy, cán bộ, đảng viên ở Hệ, các lớp và đội ngũ giảng viên, học viên với công tác này.

2.2. Thường xuyên tiến hành tốt công tác quản lý, giáo dục, rèn luyện học viên đào tạo giảng viên KHXH&NV ở Học viện Chính trị

Quản lý, giáo dục, rèn luyện học viên là biện pháp cơ bản, quan trọng của công tác giáo dục – đào tạo nhằm bảo đảm cho lãnh đạo chỉ huy các cấp mà trực tiếp là lãnh đạo, chỉ huy Hệ và các lớp thường xuyên nắm chắc, đánh giá đúng YTTG và chất lượng toàn diện của học viên để có những tác động sư phạm tích cực vào sự hình thành phát triển phẩm chất năng lực nói chung,

xây dựng YTTG trong học tập và rèn luyện nói riêng cho học viên đáp ứng mục tiêu yêu cầu giáo dục – đào tạo. Qua đó, còn làm cơ sở phân công, sử dụng đúng khả năng từng học viên vào những hoạt động một cách khoa học.

Bất cứ một hoạt động xã hội nào, muốn nâng cao chất lượng và hiệu quả đều cần phải làm tốt công tác quản lý. C.Mác đã chỉ rõ: “Một người độc tấu vĩ cầm thì tự mình điều khiển lấy mình, còn một dàn nhạc thì cần phải có nhạc trưởng”. Quản lý học viên là một biện pháp quan trọng của công tác xây dựng YTTG trong học tập và rèn luyện cho học viên và xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu”, giúp cho lãnh đạo chỉ huy đơn vị am hiểu đầy đủ, nắm chắc mọi mặt của từng học viên và tập thể học viên. Quản lý học viên là sự quản lý con người, rất đa dạng, phong phú, phức tạp nên đòi hỏi phải tỉ mỉ, thận trọng, chu đáo và toàn diện. Hoạt động này gồm những nội dung chủ yếu đó là: quản lý hoạt động của học viên, quản lý về sinh hoạt và các mối quan hệ xã hội của học viên, quản lý đội ngũ học viên và quản lý hồ sơ học viên.

Giáo dục, rèn luyện học viên đào tạo giảng viên KHXH&NV có phẩm chất năng lực đáp ứng mục tiêu, yêu cầu đào tạo vừa là nhiệm vụ quan trọng vừa là biện pháp cơ bản của công tác giáo dục – đào tạo. Đồng thời là trách nhiệm thường xuyên của lãnh đạo, chỉ huy các cấp. Với mục tiêu, yêu cầu giáo dục – đào tạo ngày càng cao, đòi hỏi lãnh đạo, chỉ huy đơn vị phải tiến hành giáo dục, rèn luyện học viên một cách toàn diện và phải căn cứ vào đặc điểm, mạnh, yếu cụ thể của từng người và cả đội ngũ học viên để xác định nội dung biện pháp giáo dục, rèn luyện cho phù hợp, có hiệu quả.

2.3. Phát huy vai trò của các tổ chức, các lực lượng trong xây dựng ý thức tự giác trong học tập, rèn luyện của học viên

Các tổ chức, các lực lượng trong đơn vị có vai trò rất lớn trong việc xây dựng YTTG trong học tập, rèn luyện của học viên, do vậy phải phát huy vai trò của mọi tổ chức, lực lượng tạo nên sức mạnh tổng hợp để nâng cao chất lượng, hiệu quả của công tác này, trong đó tập trung vào các tổ chức và các lực lượng quan trọng, chủ yếu:

Đối với tổ chức Đảng các cấp: sự lãnh đạo của các tổ chức Đảng là nhân tố quyết định chất lượng đào tạo và sự trưởng thành của học viên. Nâng cao năng lực lãnh đạo của tổ chức đảng các cấp, trước hết là năng lực của các cấp ủy, chi bộ trực

tiếp quản lý học viên là một yêu cầu khách quan, là điều kiện cơ bản, có ý nghĩa quyết định đến thành công trong xây dựng YTTG trong học tập, rèn luyện cho học viên. Do đó, đòi hỏi cần phải tăng cường nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của các cấp uỷ, tổ chức đảng ở đơn vị trực tiếp quản lý học viên đào tạo giảng viên KHXH&NV trong việc xây dựng YTTG trong học tập, rèn luyện cho học viên.

Đối với chỉ huy các cấp, trong đó đội ngũ cán bộ quản lý là lực lượng thường xuyên, trực tiếp quản lý học viên có vai trò là lực lượng nòng cốt để biến đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước, biến nhiệm vụ, kế hoạch trên giao thành hành động cụ thể. Đây là lực lượng trực tiếp giáo dục, rèn luyện học viên có bản lĩnh chính trị vững vàng, ý chí quyết tâm cao, có YTTG trong học tập, rèn luyện, chấp hành kỷ luật nghiêm, sẵn sàng nhận và hoàn thành mọi nhiệm vụ được giao. Phát huy vai trò của cán bộ chỉ huy đơn vị trước hết là vai trò của đội ngũ cán bộ chủ chốt ở Hệ, các lớp trực tiếp quản lý học viên. Đội ngũ này là người chỉ huy, quản lý, điều hành mọi hoạt động của đơn vị theo nghị quyết lãnh đạo của cấp uỷ và tổ chức đảng. Trong giáo dục, rèn luyện YTTG học tập, rèn luyện cho học viên, cán bộ chủ chốt không chỉ là người tổ chức thực hiện nghị quyết của cấp uỷ, tổ chức đảng mà bản thân họ cần phải là những tấm gương mẫu mực về rèn luyện YTTG, là chỗ dựa tinh thần cho học viên thuộc quyền. Chính vì vậy, đòi hỏi bản thân họ phải luôn có bản lĩnh chính trị vững vàng, YTTG cao, có năng lực chuyên môn giỏi, có phẩm chất đạo đức trong sáng, luôn tạo được niềm tin với học viên và cán bộ cấp dưới.

Đội ngũ giảng viên có vị trí vai trò rất quan trọng trong xây dựng YTTG trong học tập và rèn luyện cho học viên nói chung, học viên đào tạo giảng viên KHXH&NV nói riêng và thực hiện các mục tiêu, yêu cầu GD-ĐT đáp ứng với đòi hỏi khách quan của Học viện, của Quân đội. Đó là những người thường xuyên, trực tiếp tiếp xúc với học viên qua những bài giảng hàng ngày trên giảng đường. Trình độ năng lực, phẩm chất đạo đức, lối sống, ý thức tổ chức kỷ luật của người thầy có ảnh hưởng trực tiếp đến quá trình hình thành và phát triển nhân cách nói chung, nhận thức thái độ, hành vi tự giác học tập và rèn luyện của học viên nói riêng. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã dạy: “Nhiệm vụ của các cô giáo, thầy giáo rất nặng nề, nhưng rất vẻ vang. Muốn làm tròn nhiệm vụ đó thì phải luôn

luôn gương mẫu về mọi mặt, không ngừng trau dồi đạo đức cách mạng, lập trường chính trị; phải ra sức đoàn kết giúp đỡ lẫn nhau cùng tiến bộ”

2.4. Tạo môi trường học tập, rèn luyện tích cực để xây dựng ý thức tự giác trong học tập, rèn luyện cho học viên

Con người vừa là sản phẩm của hoàn cảnh xã hội - lịch sử, vừa là chủ thể cải tạo và thúc đẩy xã hội phát triển. Sự phát triển phẩm chất và năng lực của học viên nói chung, học viên đào tạo giảng viên KHXH&NV nói riêng chịu ảnh hưởng sâu sắc bởi môi trường hoạt động là một tất yếu. Do vậy, để xây dựng và nâng cao YTTG trong học tập và rèn luyện cho học viên cần tạo ra môi trường học tập, rèn luyện tích cực để học viên có điều kiện phát huy năng lực của mình.

Môi trường học tập, rèn luyện của học viên đào tạo giảng viên KHXH&NV là môi trường giáo dục được tạo lập từ chính hoạt động của học viên và tập thể học viên. Đây là môi trường trực tiếp, gần gũi nhất, tác động quan trọng đến YTTG trong học tập và rèn luyện của mỗi học viên và tập thể học viên. Cho nên, xây dựng và phát huy môi trường học tập, rèn luyện tích cực có vai trò to lớn với quá trình xây dựng YTTG trong học tập và rèn luyện cho học viên và hình thành phát triển phẩm chất năng lực của họ.

Môi trường học tập, rèn luyện tích cực ở đơn vị là nơi diễn ra các hoạt động của cán bộ, học viên, là tổng thể các thành tố văn hoá tạo nên một hoàn cảnh hiện thực, tác động đến sự hình thành phát triển các giá trị văn hoá đạo đức, nhân cách của từng học viên và tập thể quân nhân; là nơi trực tiếp nuôi dưỡng phát triển nhân cách, nâng cao trình độ trí tuệ, đạo đức, tình cảm, tâm hồn, thẩm mỹ, bản lĩnh chính trị và năng lực hoạt động thực tiễn của học viên; môi trường học tập, rèn luyện tích cực còn là màng lọc ngăn chặn những tác động tiêu cực xâm nhập, đấu tranh loại trừ những biểu hiện tư tưởng trung bình, cá nhân chủ nghĩa, ngại khó, ngại khổ, lối sống thiếu trung thực, dựa dẫm, ỷ lại... Vì vậy, xây dựng môi trường học tập, rèn luyện tích cực để nâng cao YTTG trong học tập, rèn luyện cho học viên đào tạo giảng viên KHXH&NV ở Học viện Chính trị là một yêu cầu khách quan, nó gắn liền với sự vận động và phát triển của sự nghiệp giáo dục – đào tạo.

2.5. Kết hợp chặt chẽ giáo dục, rèn luyện của đơn vị với tự giáo dục, tự rèn luyện của học viên; xây đi đôi với chống

Đây là một giải pháp hết sức quan trọng để xây

dựng YTTG học tập và rèn cho học viên. Thông qua giáo dục, rèn luyện của Học viện mà xây dựng một hệ thống động cơ, thái độ học tập, rèn luyện của học viên một cách tích cực, chủ động, sáng tạo, kết quả cao.

Tự giáo dục, tự rèn luyện là một khâu, hình thức, biện pháp quan trọng để trau dồi, nâng cao phẩm chất năng lực, đặc biệt trong quá trình thực hiện chức trách nhiệm vụ của mình. Sự tiến bộ trưởng thành về mọi mặt phụ thuộc rất lớn vào thái độ, trách nhiệm và phương pháp tự giáo dục, rèn luyện của học viên. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ: “Năng lực của người không phải hoàn toàn do tự nhiên mà có mà một phần lớn do công tác, do tập luyện mà có” và Người thường xuyên nhắc nhở cán bộ tinh thần tự học tập, tự rèn luyện. Người nói: “muốn có nhiều cán bộ, Đảng phải giúp cho họ tự học tập, Đảng đã giúp, cán bộ phải chịu khó học tập; học ở trường, học ở sách báo, học lẫn nhau và học ở nhân dân”. Do vậy, lãnh đạo, chỉ huy các cấp trong Học viện cần phải thường xuyên quan tâm, chăm lo, quan tâm tạo điều kiện, động viên, khích lệ học viên nâng cao ý thức tự giáo dục, tự rèn luyện phù hợp để luôn luôn tiến bộ, trưởng thành đáp ứng ngày càng tốt

hơn yêu cầu chức trách nhiệm vụ được giao.

Học viên tùy điều kiện và khả năng của bản thân mà lựa chọn hình thức, phương pháp tự giáo dục, tự rèn luyện cho phù hợp. Không được cắt xén hoặc bỏ không thực hiện kế hoạch tự giáo dục, tự rèn luyện khi bản thân gặp chút khó khăn bước đầu. Chống thái độ bàng quan, thỏa mãn dừng lại, thiếu khiêm tốn, thiếu trung thực, che giấu khuyết điểm, dễ dãi buông thả bản thân, không có chí hướng phấn đấu vươn lên.

III. KẾT LUẬN

Nâng cao ý thức tự giác trong học tập và rèn luyện cho học viên đào tạo giảng viên KHXH&NV là một nhiệm vụ vô cùng quan trọng nhưng cũng là một nhiệm vụ khó khăn, phức tạp. Do vậy, để nâng cao ý thức tự giác trong học tập và rèn luyện cho học viên đào tạo giảng viên KHXH&NV ở Học viện Chính trị, cấp ủy, tổ chức đảng và lãnh đạo, chỉ huy các cấp cần quán triệt và thực hiện đầy đủ, đồng bộ các nội dung biện pháp nêu trên. Ngoài ra, căn cứ vào tình hình nhiệm vụ của đơn vị trong từng giai đoạn cụ thể để vận dụng một cách phù hợp các nội dung, biện pháp khác nhằm mang lại hiệu quả thiết thực, đáp ứng yêu cầu nâng cao chất lượng giáo dục- đào tạo trong tình hình mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. C.Mác và Ph. Ăng ghen (1995), *Toàn tập, tập 23*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
2. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập, tập 5*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
3. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập, tập 11*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.